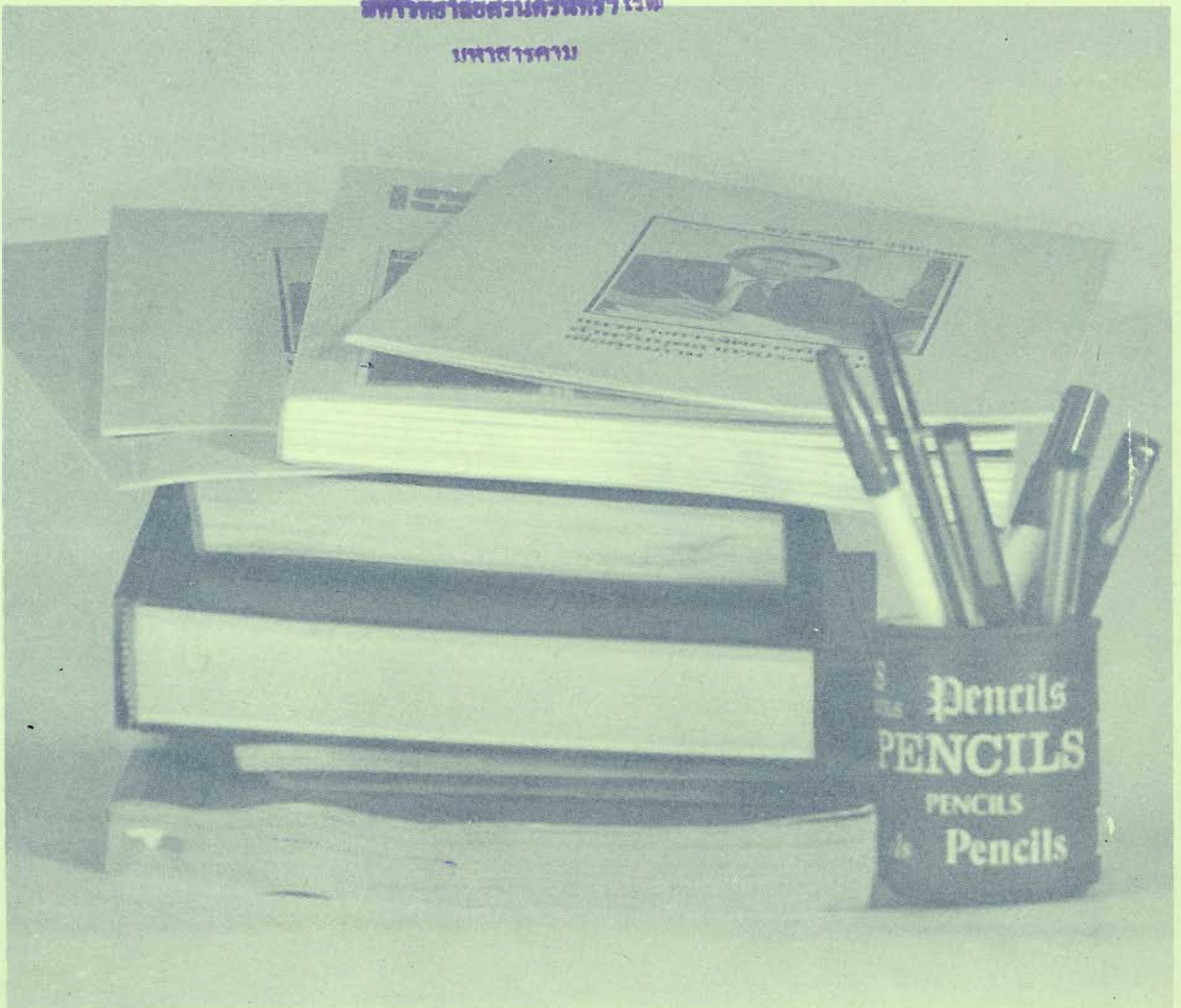

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครู ในระยะ 5 ปีข้างหน้า พ.ศ. 2531 - 2535

ดร. สายหยุด จำปาทอง
อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสวนศรัทธาวิไล
มหาสารคาม

สมุดสาร

112093453

อธิบดีกรมการ จาก ดร. สายหยุด จำปาทอง 10

ที่ เรื่อง ทัศนศึกษา - ทัศนศึกษา

เลขที่ ๑ ๘๘ ๖๕๑๗

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครูในระยะ 5 ปีข้างหน้า

พ.ศ. 2531-2535

ดร.สายหยุด จำปาทอง

อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม

บรรยายในการสัมมนาจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2531 - 2535

ณ โรงแรมเฟิร์ล อ.เมือง จ.ภูเก็ต

18-22 เมษายน 2531

CI 022

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครูในระยะ 5 ปีข้างหน้า

พ.ศ. 2531 - 2535

"การศึกษากับการพัฒนา" เป็นคำที่ใช้ควบคู่กันอยู่เสมอถึงแม้ว่าผู้ที่กล่าวข้อความนี้อาจจะมีความเข้าใจพื้นฐานที่ตรงกันในเรื่องความหมายของคำดังกล่าว แต่การนำแนวความคิดนี้ไปสู่การปฏิบัติในระดับการศึกษาต่าง ๆ นั้น จะมีจุดมุ่งหมายและมีความสลับซับซ้อนต่างกันมาก

วิทยาลัยครู เป็นสถาบันการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลายหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือวิทยาลัยครู เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และกำลังดำเนินการศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 เพื่อพัฒนากำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และยังมีผลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวมนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ความเชื่อและความคาดหวังของกรมการฝึกหัดครู สหวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เป็นไปตามกรอบนโยบายและจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเราทุกคนคงจะยอมรับกันว่า การจัดการศึกษาในวิทยาลัยครู ได้พัฒนาขึ้นไประดับหนึ่งแล้วแม้จะมีข้อแปร บางประการ เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานก็ตาม นอกจากนั้นหลักการ เป้าหมาย และจุดประสงค์ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยครู มีลักษณะที่เป็น "เอกัตนะหรือเฉพาะตน" เพราะพัฒนาขึ้นมาตามสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมที่ผู้อ่านวยให้

กรมการฝึกหัดครู และวิทยาลัยครู ควรตระหนักว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายในแผนพัฒนาการศึกษาในระยะใดระยะหนึ่งของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยการพยายามเลียนแบบมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีชื่อเสียงนั้น ย่อมเป็นอันตรายและไม่เกิดประโยชน์แก่สถาบันการศึกษาและสังคม เพราะการกระทำดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและข้อเท็จจริงของสถานศึกษาที่เป็นอยู่

วิทยาลัยครูในฐานะสถาบันอุดมศึกษา ได้ยึดหลักการและใช้หลักสูตรอุดมศึกษาเป็นเครื่องมืออันหนึ่งในการจัดการศึกษาและการพัฒนาไปในทิศทางที่ควรจะเป็น โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและสิ่งแวดล้อมตลอดจนตัวแปรต่าง ๆ เป็นตัวกำหนดให้วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัย ดำเนินการตามนโยบายและจุดประสงค์ตลอดจนเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะต่าง ๆ เป็นสำคัญ

หลักการและสภาพปัจจุบัน

เมื่อวิเคราะห์ที่ไหลองแถมจากลาวไควว การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนในวิทยาลัยครู เป็นการตอบสนองความต้องการของการมีงานทำและสังคม ดังจะเห็นได้ว่าการจัดสัมมนาครั้งนี้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครูในระยะ 5 ปีข้างหน้า ก็ได้เชิญวิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาให้ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้วิทยาลัยครูวางแผนพัฒนากำลังคนในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

การพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัยครู อาจจะอยู่ที่ทิศทางของการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ คือ ผลึกกำลังคนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงและการสร้างงาน ซึ่ง ตรงกันข้ามกับทิศทางของอุดมศึกษาในอดีตที่ผลึกกำลังคนเพื่อเข้าสู่ระบบราชการอันสอดคล้อง กับทิศทาง การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมในยุคนั้น

เมื่อพูดถึงหลักสูตรอุดมศึกษาโดยหลักการทั่วไปในสถาบันการศึกษาที่เรียกชื่อว่า วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบัน มักจะจัดการศึกษาในรูปแบบของหลักสูตร 2 ลักษณะควบกัน กล่าวคือ

ลักษณะที่ 1 การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษา ค้นคว้า บุกเบิกและแสวงหาความรู้ใหม่ โดยมากจะเน้นการสร้างและพัฒนาทางด้าน หลักการและทฤษฎี ซึ่งการจัดการศึกษาลักษณะนี้ สถาบันการศึกษานั้น ๆ จะต้องลงทุนสูงและใช้ บุคลากรหลายสาขาที่เชี่ยวชาญมาร่วมพัฒนาในวิชาชีพนั้น ๆ

ลักษณะที่ 2 การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประยุกต์ความรู้ และทฤษฎีไปใช้ในชีวิตจริง โดยมากจะเน้นทางด้านประยุกต์วิทยาและการ ปฏิบัติ ซึ่งการจัดการศึกษาลักษณะนี้จะอยู่ในรูปของการเรียนรู้ การฝึกงาน และการทำวิจัยเพื่อ การนำไปใช้จริง

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาบางแห่งใช้รูปแบบของหลักสูตร ทั้งสองลักษณะดังกล่าว รวมกัน อย่างไรก็ตาม รูปแบบหลักสูตรทั้งสองลักษณะนั้น มีจุดมุ่งหมายหลักคือ การพัฒนาบุคลากร ระดับอุดมศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งความแตกต่างที่สถาบันการศึกษาจะใช้ลักษณะไหนขึ้นอยู่กับ ความพร้อมและความต้องการอันเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา

เมื่อพิจารณาความพร้อมและสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูนั้น ควรจะใช้รูปแบบของหลักสูตร อุดมศึกษาที่เน้นอยู่ในลักษณะที่ 2 กล่าวคือ จะเป็นการประยุกต์ความรู้และทฤษฎีไปใช้กับชีวิตจริงและการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ก็ควร จะกระทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม กรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัยคงจะไม่หยุดเพิ่มการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป้าหมายการศึกษาในด้านการประยุกต์ความรู้และทฤษฎีไปใช้กับชีวิตจริงเท่านั้น แต่คงจะทอวางแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อจูงมุงหมายในการ แสวงหาความรู้และสร้างศาสตร์ขึ้นใหม่ในเชิงศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งควรจะเป็นไปได้ในช่วงหนึ่งระยะหนึ่งข้างหน้า

แน่นอนว่าความสำเร็จทั้งกลาวยอมเป็นผลของการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการ จัดการ ศึกษาในอค์ก และปัจจุบัน เป็นพื้นฐานที่สำคัญ

หลักสูตรปัจจุบันและขอควร ที่พิจารณา

การพัฒนาหลักสูตรมัก จะพูดรวมกับคำว่า การสอนไปพร้อม ๆ กัน มิฉะนั้นแล้วเราจะไม่สามารถมองกระบวนการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครูได้ชัด เจนเท่าที่ควร เนื่องจากวิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานและการ จัดการ ศึกษาที่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาอื่นไม่ว่าสถาบันการศึกษานั้นจะอยู่ในกระทรวงศึกษาหรือทบวงมหาวิทยาลัย

ในสภาพโครงสร้างการบริหารงาน เรามักจะมีข้อใช้เรียกกันว่า กรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยครู สหวิทยาลัย และสภาการฝึกหัดครู ซึ่งวิธีการบริหารงานในปัจจุบันแตกต่างไปจากอค์ก ทั้งนี้และทั้งนั้น เพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ที่คี่ขึ้นอยู่เสมอ ๆ และ เชื่อว่าคงไม่หยุดนิ่งแค่นี้ แน่นอนที่สุด การ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยมจะมีปัญหาและอุปสรรคแต่คงไม่มีใครปฏิเสธว่า สภาพของวิทยาลัยครู ในแง่ของการบริหาร และการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เราได้พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในอค์ก โคคีและเหมาะสมตามสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อวิทยาลัยครู และกรมการฝึกหัดครู ซึ่งกรมการฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูไม่มีแผนพัฒนาและหยุดนิ่งอยู่ในสภาพเดิมทุกอย่างคงจบสิ้นไปนานแล้ว

ระยะประมาณ 5 ปี นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 มาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลาพอสมควรและเหมาะสมที่บุคคลทุกฝ่ายในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัย และกรมการฝึกหัดครู มาพิจารณาารวมกันเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตร และการ เปิดสอนในวิทยาลัยครู เพื่อหาแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นให้รัดกุมยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะ อยู่ในรูปของการวางแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาวทอไป แน่นอนที่สุดว่าบุคคลทุกฝ่าย ดังกลาวจะต้องร่วมกันคิดและร่วมกันสร้าง อย่างไรก็ตามการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และการ เปิดสอน เพื่อพัฒนาไปกาลข้างหน้าจะต้องหาคำทอพื้นฐานสองประการให้โคกอน โคกแก

1. คนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกรมการฝึกหัดครู มีความชัดเจนและเข้าใจตรงกันในทิศทางที่กรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัย กำลังดำเนินการอยู่นานอ้อยเพียงใดหรือไม่

2. วิธีการพัฒนาหลักสูตรและการ เปิดสอนหลักสูตรที่ผ่านมาและในปัจจุบันได้คำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมหลาย ๆ ด้าน ทั้งวิทยาลัยครู และสหวิทยาลัย ตลอดจนกรมการฝึกหัดครู ได้มีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและเอื้อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี มีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดหรือไม่

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เกี่ยวข้องในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัย และกรมการฝึกหัดครู จะคงทราบปัญหาและมองหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเชื่อว่าทุกฝ่ายก็มีเจตนา และมีพลังความต้องการ ร่วมกันที่จะพัฒนาวิทยาลัยครู ทางด้านวิชาการให้เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น โดยทุกฝ่ายจะคงร่วมกันสร้างและพัฒนาหลักสูตรและการ เปิดสอนในวิทยาลัยครูให้อยู่ในมาตรฐานวิชาการ ระดับอุดมศึกษา ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

แนวคิดและวิธีการในการพัฒนาหลักสูตร

ทุกคนคงมีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ในความหมายที่ตรงกันว่า.....
"เป็นการปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ทั้งนี้เพราะว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความรู้ ความคิด วิชาการ และ เทคโนโลยีก็พัฒนาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นหลักสูตรควร จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในช่วงหนึ่ง ระยะเวลาหนึ่งให้เหมาะสมและทันสมัย ทั้งนี้ เพื่อผลิตบุคคลที่สามารถ แก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมได้ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสมต่อไป....."

ด้วยหลักการดังกล่าว หลักสูตรวิทยาลัยครูจะอยู่ในเงื่อนไขที่จะต้องพัฒนาต่อไป เมื่อพูดถึงการพัฒนาหลักสูตร มักจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการ ในการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการ ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เข้ากับสภาพการณ์และโครงสร้างในการบริหารงานกรมการฝึกหัดครู ในรูปแบบของวิทยาลัยครูและสหวิทยาลัยในปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรคงจะต้องประยุกต์ทฤษฎี มาใช้ในสภาพที่เป็นจริง ดังนี้

กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร เราคงจะยอมรับกันว่าในช่วงปี 2527 เป็นต้นมา ถึงปัจจุบัน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้ใช้เวลาอันสั้น คงเป็นเพราะว่าสภาวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสังคม ตลาดแรงงาน นักเรียน ผู้ปกครอง การเมือง การว่างงานและเศรษฐกิจ เป็นต้น

เป็นตัวกำหนดให้วิทยาลัยครู และกรมการฝึกหัดครู มีโอกาสเลือกและหาแนวทางปฏิบัติเฉพาะหน้า นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป การวางแผนพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรคงจะมีเวลาเพียงพอ และคล่องตัวขึ้น คงจะไม่มีข้ออ้างใด ๆ ที่มีบังคับในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้ของเรงรีบ เช่น ในอดีตที่ผ่านมา เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรจะคงใช้เวลา ทั้งนี้ เพราะจะคงผ่านขั้นตอนต่าง ๆ คือ การวิจัย การพัฒนา การดำเนินการใช้ และการปรับปรุง หลักสูตร ซึ่งแต่ละขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การวิจัย เป็นกระบวนการหนึ่งที่ยพยายามหาคำตอบให้ได้ว่า หลักสูตรที่จะพัฒนาขั้นนั้น เป็นหลักสูตรอะไร ใคร เป็นผู้รับผิดชอบจากหลักสูตรนั้น และความต่องการนั้นจะเริ่มเมื่อไร การวิจัยนี้อาจจะอยู่ในรูปของการสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลทุกชนิดและทุกประเภท เราควรตระหนักว่า โดยหลักการแล้ว วิทยาลัยครูจะเป็นผู้ริเริ่ม แสวงหาวิทยาลัยและหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ประสานงานในการพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัยครูจะต้องมีข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และการเปิดสอนในวิทยาลัยครูนั้น ๆ การพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยไทยจะต่องคำนึงถึงการสร้างคนที่มีบุคลิก โอกาสในการมีงานทำ และการสร้างงานของผลผลิตเป็นสำคัญ ความต่องการของผูเรียนเป็นอันดีรับรอง ส่วนความต่องการเปิดสอนเพื่อทำหน้าที่ผลิตกำลังคน ควรถือเป็นอันดับสาคหาย มิฉะนั้นแล้วการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นไปเพื่อสนองความต่องการของสถาบันหรือครู อาจารย์ผู้สอน อันจะมีผลทำให้เพิ่มอัตราการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษามากยิ่งขึ้น ดังนั้น วิทยาลัยครู สหวิทยาลัยจะต่องสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต่องการและแนวโน้มในอนาคต เพื่อวางแผนการผลิตกำลังคนเพื่องานและสร้างงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

2. การพัฒนา อาจจะมีอยู่ในรูปของการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรืออาจจะสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษา วิจัย และผลที่ได้จากการประเมินผลโครงการเปิดสอนหลักสูตร เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรูปใดรูปหนึ่งดังกล่าว เราคงยอมรับกันแล้วว่า หลักสูตรวิทยาลัยครูที่ได้พัฒนาและใช้สอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 นั้น มีหลายสิบหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรวิชาการ ศึกษาหรือหลักสูตรครุศาสตร์ ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เราจึงน่าจะพิจารณาวางแผนพัฒนาในด้านการปรับปรุงหลักสูตรมากกว่าการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และควรสร้างหลักสูตรใหม่ในกรณีที่จำเป็นและมีความพร้อมทางดานวิชาการอย่างเพียงพอ

โดยหลักสูตรวิทยาลัยครู ทุกหลักสูตรจะต้องยึดมาตรฐานวิชาการอุดมศึกษา ถ้าหลักสูตรใดไม่อยู่ใน
 เกณฑ์มาตรฐานวิชาการ แต่หลักสูตรนั้นมีจำนวนหน่วยกิตและกลมวิชาสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน
 หลักสูตรอุดมศึกษา ก็มีช่องทางให้วิทยาลัยครูที่เปิดสอนในสหวิทยาลัยนั้น ปรับปรุงเนื้อหาสาระ
 ภายใตกรอบหรือเกณฑ์นั้นได้ ควรตระหนักเสมอว่า หลักสูตรวิทยาลัยครู เป็นหลักสูตรอุดมศึกษา
 และเป็นหลักสูตรปริญญา การวางแผนพัฒนาหลักสูตรต่อไปนี้จะต้องรักษามันขึ้น และควรพิจารณา
 พื้นฐานผู้เรียนที่เข้ามาเรียนเป็นสำคัญอีกส่วนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 หรือประกาศนียบัตรชั้นสูง หรือเทียบเท่าอนุปริญญา จะเรียนในหลักสูตรวิทยาลัยครูควร จะเพิ่ม
 หน่วยกิตมากขึ้นพอเท่าใด บางหลักสูตรอาจจะรับผู้สำเร็จการศึกษาเทียบเท่าอนุปริญญาพร้อมกับ
 ประสบการณ์ทางอาชีพมาก่อน เท่านั้น เข้ามาเรียนเพื่อมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพบางสาขา
การพัฒนาหลักสูตรและการ เปิดสอนหลักสูตร จะคงวางแผนล่วงหน้า 3 ปี เป็นอย่างน้อย
 โดยจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการพัฒนาหลักสูตรเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ดังที่เคยพูดเสมอว่า
 "... การจัดทำและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร จะต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อการวางแผนและพัฒนา
 ความพร้อมทางคณาจารย์ งบประมาณการฝึกอบรมครู อาจารย์ วัสดุครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่
 ซึ่งจะนำไปสู่การใช้หลักสูตร เมื่อวิทยาลัยมีความพร้อมหรือมีศักยภาพก็สามารถเปิดสอนหลักสูตร
 นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่เปิดสอนทันทีเมื่อสภ.การฝึกหัดครู ใคอนุมัติหลักสูตรแล้วโดยไม่คำนึงถึง
 ความพร้อมอย่างซ้.เจนและรอบคอบ..."

3. การบริหารหลักสูตร วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัยครูมุ่ง เน้นคุณภาพการเรียนการสอน
 ดังนั้น ก่อนใช้หลักสูตรอาจารย์ในภาควิชาและในคณะวิชาของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยใด ควรจะ
 ต้องประชาสัมพันธุ์ และประสานงานใหม่ที่เกี่ยวข้องของเขาใจ เพื่อกำเป็นการ ใช้หลักสูตรใหม่
 ประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกันในสหวิทยาลัย การใช้วิทยากร
และผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนสถานประกอบการ เขาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

การบริหารหลักสูตรและการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว
 ไม่น้อยกว่า 3 ปี การพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ระดับอุดมศึกษาคงจะไม่อยู่ในรูปของการ เรียนทฤษฎี
 ภายใตห้องเรียนเท่านั้น อาจจะมีจัดใ้หลายรูปแบบ การใช้สถานประกอบการ เขาร่วมกิจกรรม
 การเรียนการสอน อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือไม่ใช่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกษณ
 การเพื่อให้เกิดทักษะเพิ่มเติมจากการ เรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่เราน่าจะคงมองในรูปแบบ

ที่จะใช้ความรู้และทฤษฎีประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงในมากที่สุด และยิ่งเกิดผลประโยชน์กับสถาบัน การศึกษา หรือ วิทยาลัยครูที่เปิดสอนด้วย การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาคงมีใฝ่หวังเพียง งบประมาณที่ไ้รับประจำปีเท่านั้น การพึ่งตนเองเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมคุณภาพการศึกษา นอกเหนือจากคุณภาพของบุคลากรผู้สอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีขีดจำกัดอยู่เท่าที่มองเห็นและพอยกตัวอย่างใด เช่น การดำเนินงานของวิทยาลัยครู เชียงใหม่ก็อาจเป็นรูปแบบหนึ่ง สำหรับการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาลัยครู การยกตัวอย่างเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่าให้วิทยาลัยครู ทุกแห่งปฏิบัติตามในรูปแบบเดียวกัน การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมในวิทยาลัยครู โดยให้หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมเพื่อเป้าหมายของคุณภาพการศึกษาที่น่าจะพิจารณาจัดทำได้

การบริหารและการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยดำเนินการและปฏิบัติการตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะครอบคลุมสิ่งเหล่านี้คือ (1) วิเคราะห์และแยกแยะเนื้อหาที่จะใช้สอนเพื่อกำหนดตัวบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก และประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม (3) เมื่อเปิดสอนไ้ไ้ช่วงหนึ่งระยะหนึ่งก็ควรศึกษา วิจัย ความมีส่วนไหนหรือขั้นตอนไหนบกพร่องและมีเนื้อหาสาระในหลักสูตรควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในคานาใดบ้าง

วิธีการในการพัฒนาหลักสูตร ในอดีตวิทยาลัยครูจัดการศึกษาและเปิดสอนหลักสูตร โดยหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นผู้ริเริ่มในการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา วิทยาลัยครูเป็นผู้ริเริ่มในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นแกนนำและประสานงานร่วมกับสหวิทยาลัย เหตุผลที่กำหนดให้วิทยาลัยครู เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร คือ ให้หลักสูตรที่พัฒนาและ เปิดสอนนั้นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคมมากที่สุด จะเห็นได้ว่าวิธีการพัฒนาหลักสูตรในัจจุบันจะมีความยุ่งยากซับซ้อนพอสมควร ถ้าไม่มีการวางแผนพัฒนาที่ดี วิทยาลัยครูและสหวิทยาลัยจึงมีบทบาทสำคัญในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระยะต่าง ๆ ที่กำหนดโดยกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามลำดับ

หน่วยงานต่าง ๆ จะทำหน้าที่ประสานงานระดับต่าง ๆ เพื่อสร้างและใช้เกณฑ์ในการควบคุมคุณภาพของหลักสูตรและการ เปิดสอนหลักสูตรดังกล่าวต่อไปนี้

1. วิทยาลัยครูเป็นผู้ริเริ่มและแสดงความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร หน่วยงานนี้เทศกจะเป็นแกนนำในการประสานงานระหว่างสหวิทยาลัยและวิทยาลัยครู เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์หรือกรอบ ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางที่สภาการฝึกหัดครูอนุมัติ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันระหว่างสหวิทยาลัยและวิทยาลัยครู และนอกจากนี้ สหวิทยาลัยในรูปของสำนักงานคณะกรรมการ สหวิทยาลัยจะจัดทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับแผนพัฒนาหลักสูตรใน 5 ปีข้างหน้า ว่า วิทยาลัยครูและสหวิทยาลัยใดจะพัฒนาหลักสูตรอะไรบ้าง เพื่อป้องกันไม่ให้อาจารย์และสิ้นเปลืองงบประมาณ จึงควรร่วมกันพัฒนาหลักสูตร แต่หน่วยงานนี้เทศกเป็นแกนนำและประสานงานระดับบนเพื่อหลักสูตรที่วิทยาลัยครูจัดทำ โดยส่งให้คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรพิจารณาถ่วงถ่วงก่อนเข้าสภาการฝึกหัดครูต่อไป

2. สภาการฝึกหัดครู จะพิจารณาอนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะเปิดสอน สิ่งในขั้นตอนนี้หน่วยงานนี้เทศกและกองแผนงานจะทำหน้าที่ประสานงานกับวิทยาลัยครูและสหวิทยาลัยในการวางแผนการเปิดสอนหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาในระยะนั้น นอกจากนี้ เพื่อให้การเปิดสอนหลักสูตรวิทยาลัยครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพ กองแผนงาน จะประสานงานกับหน่วยงานนี้เทศก เพื่อตรวจสอบศักยภาพและความพร้อมในการเปิดสอนของวิทยาลัยครูนั้น ๆ โดยอาจจะอยู่ในรูปของการวิเคราะห์ สอบและชี้แจงให้วิทยาลัย สหวิทยาลัย หรืออาจจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการพิจารณาถ่วงถ่วงองการเปิดสอนหลักสูตรก็ได้ ก่อนที่จะนำเสนอให้กรรมการสภาการฝึกหัดครูพิจารณาอนุมัติให้วิทยาลัยครูเปิดสอนหลักสูตรต่อไป

สรุปและ เสนอแนะการปฏิบัติ

การวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการเปิดสอนหลักสูตรในวิทยาลัยครูในระยะ 5 ปีข้างหน้าต่อไปนั้นจะสะดวกและมีเวลาพอที่จะพิจารณาขอปรองดองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น วิทยาลัยครูและสหวิทยาลัยยังอยู่ในท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้

แน่นอนที่สุดปริมาณและคุณภาพของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาที่จะรองรับและร่วมพลังกันสร้างและพัฒนาต่อไป

วิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องพัฒนาตัวเองและสังคมควบคู่กันไปตามสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้ออำนวย เราคงจะไม่หยกนิ่งแค่นี้และคงไม่เป็นแค่นี้เพียงสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการประยุกต์วิทยา เพื่อนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริงเท่านั้น เราจะต้องสร้างและพัฒนาสถาบันการศึกษาของเราให้เป็นผู้นำทางคานาวิชาการในแง่การคนควา วิจัย และสร้างทฤษฎีขึ้นมาใหม่ให้กับสังคม หากทางออกใหม่ต่อไป ถึงแม้ว่า อาจจะใช้เวลาอยู่บางแต่นั้นก็คือ ความหวังและความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นไปมิใช่หรือ

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและการวางรากฐานพัฒนาการศึกษาในอนาคต การวางแผนพัฒนาหลักสูตรใน 5 ปีข้างหน้า ควรจะดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัยจะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร โดยหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นผู้ประสานงาน และชี้แนะหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ทุกวิทยาลัยครู และสหวิทยาลัย จึงควรมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนหรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การพัฒนาหลักสูตร ควรจัดทำเป็นสหวิทยาลัย โดยประสานงานกับหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อลดความซ้ำซ้อน และเพื่อการวางแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในสหวิทยาลัย ทั้งในแง่การพัฒนาหลักสูตร และการเตรียมความพร้อม ตลอดจนศักยภาพการเปิดสอนซึ่งควรมีระยะเวลาเตรียมการทุก ๆ คาน 3 ปี เป็นอย่างน้อย
3. การพัฒนาหลักสูตร และการ เปิดสอนหลักสูตร ของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยใด จะต้องคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพในการ เปิดสอนพร้อมทั้งโอกาสในการมีงานทำและการสร้างงานผู้สำเร็จการศึกษาเป็นสำคัญ การผลิตจึงควรสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในท้องถิ่นและสังคมด้วย
4. การบริหารหลักสูตร วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัยควรมุ่ง เน้นคุณภาพการ เรียบการสอน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกันภายในสหวิทยาลัย การใช้วิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนสถานประกอบการ เข้าร่วมในการพัฒนาคุณภาพการ เรียบการ สอนหรืออาจจะหารูปแบบต่าง ๆ ที่จะช่วยและ เอื้อต่อวิทยาลัยในการพัฒนาต่อไป

